

Workshop - “Genderinclusieve taal”

Kennismaking

Relevant?

(Bron: "Leven als transgender persoon in België – Tien jaar later" – igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/118_-_leven_als_transgender_persoon_in_belgie.pdf)

Tabel 3. Verkozen genderlabel en hercodering (identiteitscategorie)

	Verkozen genderlabel		Hercodering	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
(Trans)man	141	26,4	141	26,4
(Trans)vrouw	249	46,6	256	47,9
Travestie	20	3,7	20	3,7
Genderqueer/non-binair/ genderfluide/polygender/ agender	109	20,4	117	21,9
Ik weet het niet, heb geen voorkeur	15	2,8	-	-
Totaal	534	100,0	534	100,0

Achtergrondinformatie

- Van bovenaf taal sturen = moeilijk! → bij voornaamwoorden = nog moeilijker
- Post-structurele visie
- “Standaardtaalideologie”

Huidige tendensen

Voornaamwoorden

“Alle begin is onwennig, maar nu ligt er de kans om een goed begin te maken, zowel voor de media als het onderwijs.”

(Corine van Dun, voorzitter TNN)

Moeilijkheden

- Lexicale leegte → MAAR: meerderheid ziet dit niet
- *Core vocabulary*
- Nederlands taalgebied: Nederland ≠ België
- “die”, “hen”: taalkundig twijfelgeval

“die”, “hen”: taalkundig twijfelgeval

1. Het bedrijf maakte vandaag de prijs van een aandeel Google bekend.
Die ligt tussen de 108 en 135 dollar.
2. **Die** vrienden gaan naar de speeltuin.
3. Alex helpt mij. **Die** heeft namelijk een Facebookgroep waarin **die** berichten kan plaatsen. Ik ben **hen** dan ook dankbaar.

“die/hun”: algemeen twijfelgeval?

- Taalkundig niet ideaal
 - MAAR: hoeft geen probleem te zijn!
 - Mogelijks wel ethisch of praktisch ideaal

Mogelijkheden

- Poll TNN: “hen/hun”, “die/hun”
- Spontane tendens in NL
- Engels: they/them, zi/zer, vi/ver...
- Zweeds: “hen”
- Mandarijn: tā (hij, zij, het)
- ...

Functie- rolbenamingen en

“Als De Caluwe en Van Santen (2001) schrijven ‘we zijn immers allemaal man of vrouw’, dan vergissen ze zich. Dat geldt niet voor iedereen. Neutralisatie leidt de aandacht weg van de tweedeling, weg van de verplichte keuze tussen het een (v) of het ander (m). In een neutraler kleding kan iedereen zich lekker voelen.”

(Tanja Mortelmans, 2008)

De Caluwe & Van Santen (2001)

- Taalgebruik = van de taalgebruiker
- Differentiëren vs. neutraliseren
 - Differentiëren: taal drukt uit dat zowel mannen als vrouwen allerlei functies in de maatschappij vervullen
 - Neutraliseren: biologisch geslacht of gender identiteit doet er niet toe, zolang je je werk maar doet

De Caluwe & Van Santen (2001)

- Criterium van (on)acceptabiliteit als test: “Ellen/Hugo is X”
- Vrouwelijke functienamen: altijd gemarkeerd → ! problematisch !
- Andere strategieën:
 - Directe aanspreekvorm
 - Systematisch meervoud
 - Activiteit i.p.v. functiebenaming
 - ...

Lievens et al. (2007)

- Stappenplan:
 - a. Is de benaming neutraal, mannelijk (on)gemarkeerd of vrouwelijk gemarkeerd?
 - b. Per categorie aanpassingen doen

Mannelijke voor- naamwoorden in generieke zin

Bv. Iedereen kent wel iemand die **hij** bewondert.

- Genderinclusief vnw. als oplossing?

Moeilijkheden

-
- Hoe ver kunnen/willen we gaan?
 - Wat met bv.:
 - Broer/zus?
 - Nonkel/tante? Neef/nicht? Etc.
 - Titels: koning/koningin, prins/prinses, graaf/gravin...
 - ...
 - Die/hun: laten gelden als algemene optie?

⇒ MAAR: non-binariteit als norm?

PAUZE (10')

Oefening

1. Wat is het (mogelijke) probleem/wat zijn de (mogelijke) problemen in deze tekst?
2. Hoe zou je dit oplossen?

Sam Smith in het Sportpaleis: je allerbeste vriend voor anderhalf uur

Hoe kun je níet van Sam Smith houden? In het Sportpaleis hield hij het midden tussen the boy next door, een sfeervolle crooner en de perfecte gentleman. Met een stijlvolle show en songs die wisselden tussen intieme blue-eyed soul, bombast en gestileerde funk, zorgde hij voor een verrassend elegant spektakel.

Het hoort natuurlijk bij Smiths imago als pretentieloze buurjongen. Net als Adele is hij na zijn succes niet wezenlijk veranderd. Ook op zijn laatste plaat komt de Londense soulzanger bijvoorbeeld nog steeds voor de dag als een eeuwige twijfelaar, hopeloze romanticus en verstokte treurwilg. De jongeman die je op het podium verlegen ziet glimlachen en zwaaien naar zijn fans, lijkt iedereen in de zaal trouwens elk moment te willen knuffelen.

Scenario's

Je werkt op de versafdeling in een supermarkt. Het is een drukke zaterdag en er staan veel klanten voor de toog. Jullie staan met 3 personen te bedienen en je wil de aandacht van jouw klant trekken om te vragen wat het volgende is wat die wil hebben. Op wat voor manieren kan je die persoon aanspreken of hun aandacht trekken?

Je schrijft een vacature uit en moet achteraf de kandidaten bespreken. Je merkt op dat geen van de kandidaten voornaamwoorden vermeldt heeft. Wat doe je hiermee?

Je schrijft een mail naar een persoon
waarvan je hun gender identiteit niet weet.
Hoe spreek je hen aan?

—

Tot slot...